Zeměpis

Charakteristika vyučujícího předmětu

Zeměpis se vyučuje v 6. až 9. ročníku. Cílem je poskytnout žákům informace o planetě Zemi a jejím vesmírném postavení. Učí je orientovat se v mapách a prakticky využívat jejich možností, porozumět některým jevům v přírodě a ve společnosti, vytvářet si vztah k přírodě a lidské společnosti. Žáci jsou schopni respektovat a vnímat odlišnosti života jiných národů, chápou význam mezinárodní spolupráce. Zeměpis rovněž dává základní znalosti o jednotlivých zemích všech světadílů. Zvláštní pozornost je věnována státům EU a zvýrazněn je pohled na environmentální problematiku.

Časová dotace:

Předmět zeměpis je vyučován v 6.- 9. ročníku v rozsahu 2 hodina týdně. Třídy s rozšířenou výukou tělesné výchovy pak 1,5 hodiny týdně v 7. a 9. ročníku.
Formy a metody práce podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- samostatná práce s různými druhy atlasů, analýza získaných informací
- skupinová práce (s využitím map, pracovních listů, odborné literatury, časopisů, internetu)
- zeměpisné vycházky s pozorováním
- projekty

Předmět zeměpis úzce souvisí s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověka příroda:

- chemie: znečištění atmosféry, hydrosféry, biosféry, …
- fyzika: sluneční soustava
- přírodopis: rozšíření živočichů a rostlin, biotopy, CHKO, národní parky, …

Mezipředmětové vztahy jsou aplikovány i na předměty z ostatních vzdělávacích oblastí:

- matematika: měřítko mapy, převody jednotek, práce s grafy, diagramy, …

- ICT: zdroj aktuálních informací a jejich zpracování
- dějepis: kultura národů, historie států, …

Předmětem prolínají průřezová témata:

- VDO: občanská společnost a stát; formy participace občanů v politickém životě; principy demokracie
- OSV: rozvoj schopností poznávání; seberegulace, sebeorganizace; kreativita; poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace; kooperace; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje
- EV: ekosystémy; základní podmínky života; problémy životního prostředí; vztah člověka k prostředí
- MDV: kritické čtení a vnímání mediálního sdělení; interpretace vztahu mediálního sdělení a reality; stavba mediálního sdělení; tvorba mediálního sdělení; práce v realizačním týmu
- EGS: objevování Evropy, světa
- MKV: kulturní diference; lidské vztahy; etnický původ; multikultura; principy solidarity

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- vytváříme a rozvíjíme zájem žáků o poznávání okolí svého domova, poznávání svého regionu, své vlasti, poznávání cizích zemí. Podporujeme osobní aktivní přístup (zájem o turistiku).
- učíme žáky různým metodám poznávání přírodních objektů, přírodních jevů a lidských výtvorů.
- učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnosti.
- učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu.
- učíme žáky zpracovávat informace z hlediska důležitosti a objektivity a využívat je k dalšímu učení.
- umožňujeme žákovi pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry.

- učíme žáky správně zaznamenat a zdokumentovat experiment.
- uplatňujeme individuální přístup k žákovi, výsledky posuzujeme vždy z pohledu „přidané hodnoty“.
- motivujeme k učení – snažíme se cíleně vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení. - při hodnocení používáme ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace.

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky přecházet od smyslového poznávání k poznávání založeném na pojmech, chápat vzájemné souvislosti či zákonitosti přírodních faktů
- učíme žáky poznatky zobecňovat a aplikovat v různých oblastech života
- učíme žáky základům logického vyvozování a předvídání specifických závěrů z přírodovědných zákonů
- rozvíjíme schopnost objevovat a formulovat problém a hledat různé varianty řešení
- podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení
- podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů
- podporujeme využívání moderní techniky a moderních technologií při řešení problémů
- učíme, jak některým problémům předcházet

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k přesnému a logicky uspořádanému vyjadřování či argumentaci
- učíme žáky stručně, přehledně i objektivně sdělovat (ústně i písemně) postup a výsledky svých pozorování, měření a experimentů
- klademe důraz na „kulturní úroveň“ mluveného i písemného projevu
- ve výuce podporujeme používání cizího jazyka a výpočetní techniky

- vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty – podporujeme kritiku a sebekritiku
- učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky
- podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky a vyučujícím a mezi žáky navzájem
- připravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích
- důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených v řádu učebny a stanovených pravidel chování na mimoškolních akcích

Kompetence sociální a personální

- žáci spolupracují ve skupinách na základě vytvořených pravidel, upevňují dobré mezilidské vztahy
- učí se pocitu zodpovědnosti za svá jednání
- rozvíjíme schopnost objevovat a formulovat problém a hledat různé varianty řešení
- podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení
- podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů
- podporujeme využívání moderní techniky a moderních technologií při řešení problémů
- učíme, jak některým problémům předcházet
- průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají
- jdeme příkladem – učíme se sami lépe, s rozumem a s nadhledem řešit různé problémové situace

Kompetence občanské

- vedeme žáky k poznání možností praktického využití geografických dovedností a znalostí
- vedeme žáky k aktivní ochraně duchovních, kulturních a materiálních výtvorů minulosti i současnosti

- vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví, a k aktivní ochraně životního prostředí
- netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků
- učíme žáky jednat v různých mimořádných život ohrožujících situacích
- důsledně vyžadujeme dodržování stanovených pravidel chování ve škole
- jdeme příkladem, chováme se k žákům, jejich rodičům a ke svým spolupracovníkům tak, jak si přejeme, aby se oni chovali k nám

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- podporujeme využívání výpočetní techniky a internetu
- při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí
- jdeme příkladem – příkladně si plníme své pracovní povinnosti (nástupy do hodin, příprava na výuku …)
- vedeme žáky k dodržování pravidel bezpečného chování v přírodě

Název vyučovacího předmětu: Zeměpis - 6. ročník

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu:

Očekávaná výstupy (z RVP)	Učivo	Mezipředmětové vztahy průřezová témata	Metody, projekty, pomůcky, učební materiály …	Poznámky
• prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, objasní a zhodnotí důsledky pohybů	**Země:** • pohyby Země • tvar a velikost • střídání ročních období	Př – život ve vesmíru D – stáří kosmu, existence lidstva M – vzdálenosti ve vesmíru, porovnávání velikosti planet F – gravitační síla Země D – vývoj poznání o tvaru Země Př – roční období – změny v přírodě	• Referáty • Internet	
• ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu • rozumí základní geografické, topografické a kartografické terminologii • používá zeměpisné souřadnice a pomocí nich určuje zeměpisnou polohu • orientuje se v časových pásmech	**Glóbus, mapa:** • glóbus, mapa • mapy • druhy map, obsah, měřítko, azimut, orientace mapy **Zeměpisné souřadnice** **Časová pásma** **Datová hranice**	M – převody jednotek, práce s měřítkem Vv – estetická stránka mapy Př – tematické mapy D– tematické mapy	• Glóbus, tematické mapy, turistické mapy, plány	

• rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu • porovnává působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost • porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin • uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních složek, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů • uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a • společenských vlivů na životní prostředí	**Krajinná sféra:** • litosféra • hydrosféra • atmosféra • pedosféra • biosféra	Př – vznik krajinných sfér, endogenní, exogenní děje, horniny a nerosty, rozmístění fauny a flóry na Zemi, rozmanitost organismů, živá složka půdy, člověk v různých životních podmínkách, ekosystémy, fotosyntéza Čj – četba, synonyma – podnebí, klima F – teplota, tlak, hustota, změny skupenství ČML – šetření vodou, čistota ovzduší, ekologie M – nadmořská výška D – časová představa o pohybu kontinentů	Referáty • Video • Práce s tematickými • Mapami • Wordwall – soutěže,	
• lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny	**Zeměpis světadílů a oceánů:** • Oceány • Afrika, Austrálie a Oceánie	D – objevné plavby, staré civilizace, otrokářství, náboženství, dobývání pólů, význam zemědělství v historii Př – vliv geografické polohy na druhovou odlišnost a rozmanitost v mořích a oceánech fauna, flóra	Referáty • Video • Práce s tematickými mapami, grafy, tabulkami	

• porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich		M – práce s grafy, tabulkami, čísly		
• zvažuje jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich • vytváří a využívá osobní myšlenková schémata a myšlenkové mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu				
• zopakuje si probrané učivo • systematicky si utřídí získané • geografické znalosti a dovednosti	**Závěrečné opakování**:			

Název vyučovacího předmětu: Zeměpis – rozšířená výuka tělesné výchovy – 7. ročník

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu:

Očekávaná výstupy (z RVP)	Učivo	Mezipředmětové vztahy průřezová témata	Metody, projekty, pomůcky, učební materiály …	Poznámky
• lokalizaci na mapách regiony Ameriky • Asie • porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, vybraných makroregionů a vybraných (modelových) států • lokalizuje na mapách probírané světadíly, a podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny • zvažuje jaké změny v probíraných regionech nastaly, nastávají mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich	**Zeměpis světadílů – Amerika** • členění kontinentu • poloha, povrch, vodstvo – podnebí, přírodní krajiny – nerostné suroviny • zemědělství, průmysl • problémy regionu • Anglosaská Amerika • Latinská Amerika **Zeměpis světadílů – Asie** • poloha, povrch, vodstvo – podnebí, přírodní krajiny • nerostné suroviny • zemědělství, průmysl • problémy regionů	Př – lidská populace, lidské rasy, podmínky života na Zemi, obživa, technické plodiny D – nejstarší osídlení, vznik prvních měst, vývoj urbanizace, význam objevných plaveb, obchod s cizími zeměmi, otrokářství, význam zemědělství, průmyslová revoluce, významné technické objevy ČML – lidská práva, vzdělání, zdravý životní styl, náboženství Čj –možnost konverzace v cizích zemích, zdroj nových informací M – rozbor grafů, kartogramů, porovnávání údajů Ch – využití nerostných surovin, chemický průmysl	• Referáty • Video • Tematické mapy, grafy, tabulky, učebnice, pracovní listy, atlasy • Aktuality • Internet – vyhledávání Informací • Projekty – krabice od bot, cestovní kancelář • Literatura • Slepé mapy • Wordwall, Kahoot	
• zopakuje si probrané učivo • systematicky si utřídí získané • geografické znalosti a dovednosti	**Závěrečné opakování**			

Název vyučovacího předmětu: Zeměpis – 7. ročník

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu:

Očekávaná výstupy (z RVP)	Učivo	Mezipředmětové vztahy průřezová témata	Metody, projekty, pomůcky, učební materiály …	Poznámky
• lokalizaci na mapách regiony Ameriky, • Asie • porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, vybraných makroregionů a vybraných • (modelových) států • lokalizuje na mapách probírané světadíly, a podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny • zvažuje jaké změny v probíraných regionech nastaly, nastávají mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich	**Zeměpis světadílů – Amerika** • členění kontinentu • poloha, povrch, vodstvo • podnebí, přírodní krajiny • nerostné suroviny • zemědělství, průmysl • Anglosaská Amerika • Latinská Amerika • problémy regionu **Zeměpis světadílů – Asie** • poloha, povrch, vodstvo • podnebí, přírodní krajiny • nerostné suroviny • zemědělství, průmysl • problémy regionu	Př – lidská populace, lidské rasy, podmínky života na Zemi, obživa, rostlinná a živočišná výroba, D – nejstarší osídlení, vznik prvních měst, vývoj urbanizace, význam objevných plaveb, obchod s cizími zeměmi, otrokářství, význam zemědělství, průmyslová revoluce – významné technické objevy ČML– lidská práva, vzdělání, zdravý životní styl, náboženství Čj –možnost konverzace v cizích zemích, zdroj nových informací M – rozbor grafů, kartogramů, porovnávání údajů Ch – využití nerostných surovin, chemický průmysl	Referáty • Video • Tematické mapy, grafy, tabulky, učebnice, pracovní listy, atlasy • Aktuality • Internet – vyhledávání informací • Projekty – krabice od bot, cestovní kancelář • Literatura • Slepé mapy • Wordwall, Kahoot **Projekt:** Žáci ve skupině vyberou 5 turisticky atraktivních míst z Asie a stručně je popíší a doplní o obrazový materiál.	

Název vyučovacího předmětu: Zeměpis – 8. ročník

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu:

Očekávaná výstupy (z RVP)	Učivo	Mezipředmětové vztahy průřezová témata	Metody, projekty, pomůcky, učební materiály …	Poznámky
• chápe význam EU • lokalizuje na mapách Evropy, oceány a makroregiony podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny • porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry Evropy, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých oblastí, vybraných • makroregionů a vybraných • (modelových) států • zvažuje jaké změny ve vybraných regionech Evropy nastaly, nastávají mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich	**Evropa:** • poloha, rozloha, povrch, podnebí, vodstvo Evropská unie • historie, jednotný vnitřní trh, měna, instituce, symboly Oblasti Evropy: • Severní Evropa • Západní Evropa • Jižní Evropa • Střední Evropa • Jihovýchodní Evropa • Východní Evropa a Rusko **Závěrečné opakování**	Př – lidská populace, lidské rasy, podmínky života na Zemi, obživa, rostlinná a živočišná výroba, D – nejstarší osídlení, vznik prvních měst, vývoj urbanizace, průmyslová revoluce – významné technické objevy, význam zemědělství v historii, význam objevných plaveb, obchod s cizími zeměmi, rozvoj služeb, ČML – lidská práva, vzdělání, zdravý životní styl, náboženství Čj –možnost konverzace v cizích zemích, zdroj nových informací M – rozbor grafů, kartogramů, porovnávání údajů Ch – využití nerostných surovin, chemický průmysl	Referáty • Video • Tematické mapy, grafy, tabulky, učebnice, pracovní listy, atlasy • Aktuality • Internet – vyhledávání informací Projekt: • Plakáty • Cestovní kancelář • Krabice od bot	

Název vyučovacího předmětu: Zeměpis – 9. ročník

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu:

Očekávaná výstupy (z RVP)	Učivo	Mezipředmětové vztahy průřezová témata	Metody, projekty, pomůcky, učební materiály …	Poznámky
• hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry a přírodní zdroje v ČR a s okolními státy • zhodnotí stav životního prostředí lokalizuje NP a CHKO a uvědomuje si důležitost jejich ochrany • porovnává a vyhodnocuje různé demografické údaje v rámci ČR, v rámci svého kraje	**Česká republika:** Přírodní podmínky • poloha • povrch a jeho členění • podnebí, vodstvo • přírodní zdroje, půdy • rostlinstvo a živočišstvo • ochrana přírody ČR – obyvatelstvo • základní demografické charakteristiky	Př – lidská populace, lidské rasy, podmínky života na Zemi, obživa, rostlinná a živočišná výroba, hlad, technické plodiny, D – nejstarší osídlení, vznik prvních měst, vývoj urbanizace, průmyslová revoluce ČML – lidská práva, vzdělání, zdravý životní styl, náboženství Cj –možnost konverzace v cizích zemích, zdroj nových informací M – rozbor grafů, kartogramů, porovnávání údajů Ch – využití nerostných surovin, chemický průmysl, Př – geologická stavba, ochrana přírody M – porovnávání rozlohy F – atmosférické prvky	Referáty • Video • Tematické mapy, grafy, tabulky, učebnice, pracovní • listy, atlasy • Aktuality • Internet – vyhledávání informací • Přechod Krkonoš • Referáty • Práce s tematickými mapami, grafy, tabulky • Aktuality, zážitky z cest po ČR • www stránky statistického úřadu, kraje, obce	

		M – výpočet demografických ukazatelů Čj – nářečí, tradice Př – vliv urbanizace na krajinu D – osídlování našeho území, vznik prvních měst, vývoj urbanizace		
• na přiměřené úrovni hodnotí hospodářské poměry ČR v evropském a světovém kontextu	• Hospodářství ČR	Ch – využití nerostných surovin, chemický průmysl, petrochemie D – historie průmyslu Př – obživa obyvatelstva, produkty rostlinné a živočišné výroby, fosilní paliva, suroviny pro textilní a potravinářský průmysl F – typy elektráren	• Referáty • Video • Tematické mapy, grafy, tabulky, učebnice, pracovní listy, atlasy • Aktuality • Internet – vyhledávání informací	

• lokalizuje na mapách jednotlivé kraje ČR a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit • na přiměřené úrovni hodnotí přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu • vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy	• Regiony ČR • Místní region	D – historické zajímavosti Ch – průmysl regionů Čj – významné osobnosti M – práce s daty Př – krajina, stav přírody	**Projekt:** • Každý žák zpracuje vylosovaný kraj podle zadané osnovy a pak ho prezentuje před třídou. (povrch, vodstvo, hospodářství, kulturní a přírodní zajímavosti, problémy kraje) • Atlas LK	
zopakuje si probrané učivo • systematicky si utřídí získané • geografické znalosti a dovednosti	**Závěrečné opakování**			

Název vyučovacího předmětu: Zeměpis – rozšířená výuka tělesné výchovy – 9. ročník

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu:

Očekávaná výstupy (z RVP)	Učivo	Mezipředmětové vztahy průřezová témata	Metody, projekty, pomůcky, učební materiály …	Poznámky
• hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry a přírodní zdroje v ČR a s okolními státy • zhodnotí stav životního prostředí, lokalizuje NP a CHKO a uvědomuje si důležitost jejich ochrany • porovnává a vyhodnocuje různé demografické údaje v rámci ČR, v rámci svého kraje	**Česká republika:** Přírodní podmínky • poloha • povrch a jeho členění • podnebí, vodstvo • přírodní zdroje, půdy • rostlinstvo a živočišstvo • ochrana přírody ČR – obyvatelstvo • základní demografické charakteristiky	Př – lidská populace, lidské rasy, podmínky života na Zemi, obživa, rostlinná a živočišná výroba, hlad, technické plodiny D – nejstarší osídlení, vznik prvních měst, vývoj urbanizace, průmyslová revoluce ČML – lidská práva, vzdělání, zdravý životní styl, náboženství Cj –možnost konverzace v cizích zemích, zdroj nových informací M – rozbor grafů, kartogramů, porovnávání údajů Ch – využití nerostných surovin, chemický průmysl Př – geologická stavba, ochrana přírody M – porovnávání rozlohy F – atmosférické prvky Čj – nářečí, tradice M – výpočet demografických ukazatelů Př – vliv urbanizace na krajinu	• Referáty • Video • Tematické mapy, grafy, tabulky, učebnice, pracovní listy, atlasy • Aktuality • Internet – vyhledávání informací • Přechod Krkonoš • Referáty • Práce s tematickými mapami, grafy, tabulky • Aktuality, zážitky z cest po ČR • www stránky statistického úřadu, kraje, obce	

• na přiměřené úrovni hodnotí hospodářské poměry ČR v evropském a světovém kontextu	• Hospodářství ČR	Ch – využití nerostných surovin, chemický průmysl, petrochemie D – historie průmyslu Př – obživa obyvatelstva, produkty rostlinné a živočišné výroby, fosilní paliva, suroviny pro textilní a potravinářský průmysl, F – typy elektráren	• Referáty • Video • Tematické mapy, grafy, tabulky, učebnice, pracovní • listy, atlasy • Aktuality • Internet – vyhledávání informací	
• lokalizuje na mapách jednotlivé kraje ČR a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit • na přiměřené úrovni hodnotí přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu • vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy	• Regiony ČR • Místní region	D – historické zajímavosti Ch – průmysl regionů Čj – významné osobnosti M – práce s daty Př – krajina, stav přírody	**Projekt:** • Každý žák zpracuje vylosovaný kraj podle zadané osnovy a pak ho prezentuje před třídou. (povrch, vodstvo, hospodářství, kulturní a přírodní zajímavosti, problémy kraje) • Atlas LK	
• zopakuje si probrané učivo • systematicky si utřídí získané geografické znalosti a dovednosti	**Závěrečné opakování**			